

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲ SĄJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲ

2004 m. balandžio 1 d.

Nr. 14 (595)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Lietuvos piliečiai!

Lietuva saugi – tą vakar išgirdome, matėme, suvokėme. Už saugios nepriklausomybės iškovojimą dėkoju visiems,ėjusiems kartu į Kovo 11-ąją ir ją apgynusiems, visiems, kurie sąžiningu darbu ir pilietiniu supratimu stiprino mūsų šalį, jos valstybingumo pamatus.

Šiandien jau turim Lietuvą, saugią nuo išorės ekstremistų, kad ir kas kuo mums begrasintų. Išpuolius atremsimė budrumu. Ir dar turim subrandinti savyje visuotinį pilietiškumą, kurio nepažeis nei spekuliacijos vargstančiųjų nuoskaudomis, nei nedraugų pinklės, nei nepatenkinta politinė puikybė. Lietuva – NATO narė – darosi stipri kaip niekad, tad stiprinkime ją ir iš vidaus.

Vytautas LANDSBERGIS

Varpas tebegaudžia

Ar žino tautietis, kas yra "Varpas"? Dažniau, matyt, varpai primena liūdnai pagarsėjusio klebono linksmaujį gimtadienį...

Kai Lietuvos varpininkų draugija ir Kauno sk. kudirkaičių organizacija pakvietė kauniečius balandžio 20 d. į LK Kauno įgulos karininkų ramovę paminėti "Varpo" 115-ąsias metinių, jų balsą išgirdo miestiečiai, bet liko

abejingi politikai ir žiniasklaida. Pirmieji veikiausiai ruošia savo varpines valdžios priešriakinėmis kalboms, o antrieji kažkodėl dirba policininkų ir tardytojų darbus – važiuoja tik ten, kur kas nors ką nors žudo. Gaila, kad maža rašančiųjų apie šviesią visuomenės pusę. O išties – tokį gražų turiningą renginį verta buvo aplankyti.

(keliamo į 5 psl.)

Vinco Kudirkos jauniausios sesers dukra Marija Lietuvninkaitė-Valiukevičienė ir vaikaitė Liucija Žitkutė-Piarcas su kudirkaitėmis

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"!

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių. Tik labai prašome atkreipti dėmesį į tai, kad siųsdami "Tremtinio" prenumeratos čekius grafoje - Pay to the order of - rašykite: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Jei užrašysite "Tremtiniai", bankas tokio čekio nepriims.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Lietuva jau Vakaruose

Lietuvos kelio į NATO pradžia. Amerikos lietuviai prie JAV Parlamento 1989 m.

Lietuva tapo NATO nare nuo tos minutės, kai į jos teritoriją nusileido keturi naikintuvai "F-16". Nuo kovo 29-osios jie rūpinasi Baltijos šalių oro erdvės apsauga. Vašingtone surengta Šiaurės Atlanto sutarties ratifikavimo raštų deponavimo ceremonija, kurios metu šalies premjeras A. Brazauskas JAV valstybės sekretoriui K. Paelui įteikė dokumentus, patvirtinančius Šiaurės Atlanto sutarties ratifikavimą Lietuvoje, visiems laikams garantuoja saugumą ir neliečiamybę. Septynių naujų narių priėmimą į Šiaurės Atlanto Aljansą oficialiai paskelbė JAV prezidentas Dž. Bušas.

Seime ta proga surengtoje spaudos konferencijoje Tėvynės sąjungos pirmininkas A. Kubilius sakė: "Lietu-

va jau Vakaruose, dabar belieka Vakarus sukurti Lietuvoje ir jie bus sukurti."

Kokios mintys Lietuvai tapus NATO nare aplankė buvusius Laisvės kovų dalyvius ir kuo mums prasminga 2004-ųjų kovo 29-oji?

LPKTS valdybos pirmininkas Antanas LUKŠA:

- Lietuva pagaliau sulaukė dienos, kai visi galime ramiai ir produktyviai dirbti, nes esame saugūs. Nuo šiol saugūs mūsų vaikai ir vaikaičiai. Mes, buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, pasipriešinimo kovų dalyviai, didžiujamės, kad Lietuva tapo NATO nare, nes už šią nekainojamą vertybę pralieta daug kraujo, ant Laisvės aukuro sudėta didžiulė auka. Klestėk, Lietuva!

(keliamo į 2 psl.)

Ričardas ČEKUTIS

Teisė rinktis: agentūrinė laisvė

Nepaisant ilgalaikių šalies prokuratūrų tyrimų ir netgi kai kurių MGB-KGB agentų-smogikų patekimo į teismų suolą – iki šiol nenuteistas nė vienas šios srities saugumo bendradarbis, dėl kurių kaltės nužudyta ir suimta šimtai laisvės kovotojų bei civilių gyventojų. MGB-KGB agentai-smogikai suvaidino svarbų vaidmenį galutinai sunaikinant ginkluotąją rezistenciją Lietuvoje. Jie buvo verbuojami iš suimtųjų laisvės kovotojų ir naikino ne tik buvusius bendražygius, bet ir

civilius žmones. Civilius paprastai žudydavo siekdami sunaikinti galimus liudytojus ir taip "pridengti" specialiąsias saugumo operacijas.

Istoriko dr. Arvydo Anušausko duomenimis, 1945–1959 m. specialiosios ir agentūrinės kovinės grupės nužudė daugiau nei 500 ir paėmė į nelaisvę apie 220 partizanų, klasta ištardė apie 700 pasipriešinimo dalyvių, o tikslaus nužudytų civilių gyventojų skaičiaus, matyt, nesužinosime niekada.

(keliamo į 4 psl.)

Aktualijos

■ Tėvynės sąjungos pirmininko A. Kubiliaus nuomone, apkaltos finišo tiesiąją pasiekusiam prezidentui R. Paksui nederėtų siūlyti kandidatų svarbioms pareigoms valstybės institucijose užimti. Ypač netinkamas teisininko A. Vaišvilos kandidatūros siūlymas į Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos narius. Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcija siūlo Seimo pirmininkui kreiptis į prezidentą, kad jis atsiimtų A. Vaišvilos kandidatūros teikimą.

■ Regis, žlunga anksčiau politikų svarstytas planas - kelti vieną bendrą kandidatūrą priešlaikiniuose prezidento rinkimuose. Daugelis partijų juose greičiausiai kels savo atskiras kandidatūras, jei R. Paksas juose nedalyvaus.

■ JAV ambasadorius Styvenas Malas teigia nematantis Lietuvoje nieko, kas galėtų pakirsti jos užsienio partnerių pasitikėjimą demokratinėmis šalies institucijomis.

■ Parlamentarai pritaria siūlymui į atmintinų dienų sąrašą įtraukti Lietuvai reikšmingas NATO ir Europos dienas. Tačiau opozicija abejoja, ar Europos dieną turėtume minėti gegužės 9-ąją.

■ Tapusi Šiaurės Atlanto Aljanso nare Lietuva turės patikimą apsaugą, o šalyje dislokuoti NATO naikintuvai nekels grėsmės kitoms valstybėms, užtikrino Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras J. Kronkaitis.

■ Šiaulių miesto taryba panaikino nacionaldemokrato Mindaugo Murzos vadovaujamą Viešosios tvarkos komitetą.

■ Rusija išsiuntė iš Maskvos tris Lietuvos diplomatus, taip reaguodama į ankstesnį trijų Rusijos diplomatų, įtartų šnipinėjimu, išsiuntimą iš Vilniaus.

■ Baltijos šalių narystė NATO privertė Rusiją vėl prisiminti epitetus, kurie buvo taikomi Lietuvai, Latvijai ir Estijai prieš 14 metų. Dūmos deputatai bandys prisiminti ir kovos su nelajaliomis Maskvos politikai valstybėmis metodus. Vienas iš jų - ekonominė blokada.

Lietuva jau Vakaruose

(atkelta iš 1 psl.)

LPKTS valdybos pirmininko pav. Jūratė MARCINKEVIČIENĖ:

- Tapti NATO nare - labai svarbu Lietuvai, nes iki šiol nebuvo saugūs nei politiniu, nei kariniu atžvilgiu. NATO mums suteiks visapusišką saugumą. Lietuva to nusipelnė. Manau, kad daugeliui iš mūsų tai - didelis džiaugsmas. Parafrazuoju dainos žodžius: "Tą dieną mes artinome kaip galėjome..." ("etot denj my približali kak mogli").

LPKTS Kauno sk. tarybos narys Vytautas GULIOKAS:

- Lietuva, praeities istorijos etapuose nuolat tapdavusi galingųjų Rytų ir Vakarų valstybių interesų auka, pagaliau tampa saugi. Kartu saugi mūsų bei mūsų palikuonių ateitis.

LPKTS buhalterė Julija AUKSORAITIENĖ:

- Kovo 29-oji - prasminga diena. Lietuvos žmonės nuo šiol turės užuovėją nuo atšiaurių vėjų iš Rytų. Dabar jau nebūsime vieni vieni kaip mūsų partizanai: jie kovojo ir nepripažinę okupanto priespaudos žuvo. Reikia tikėtis, kad ir Rusija supras,

jog į Vakarus reikia eiti ne kaip okupantui, o kaip bendradarbiui - be apgavysčių ir intrigų.

LPK sąjungos Kauno sk. pirmininkas Sigitas GRIGAITIS:

- Tai viena svarbiausių dienų nuo 1945 metų Lietuvos istorijoje. NATO - tai valstybės, tautos išlikimo ir tolesnio jos suklestėjimo garantas.

Algimantas LELEŠIUS, 1941 m. tremtinys:

- Tapome NATO nare. Tai - džiaugsmingas mūsų tautai įvykis. Panašiai kaip 1990-ųjų kovo 11-ąją atkūrus Nepriklausomybę. Visiems laikams Lietuva turės saugumo garantą.

LPKTS Kauno sk. tarybos narys Arimantas DRAGŪNEVIČIUS:

Prasmingas sutapimas: čia pat balandžio 1-oji - juokų diena, o humoristai sako, kad juokas - dalykas rimtas. Prieš 10 ar 15 metų Lietuvai NATO buvo tolimesnė svajonė, o kai kam net "juodas" humoras, o nuo šiol ta svajonė tapo tikrove. Mūsų Trispalvė plevešuoja prie NATO centrinės būstinės, Lietuva - NATO narė.

Parengė
Aušra ŠUOPYTĖ

Tegyvuoja savaitraštis "Tremtinys"!

Su malonumu laikiu, kada atneš mano ir visų pamiltą savaitraštį "Tremtinys". Nors ir kuklus šis dviejų lankų savaitraštis, bet tikrai įdomus, konkretus, visada nušviečiantis mūsų, buvusių komunizmo-stalinizmo aukų, gyvenimą, konkrečiai ir trumpai - šalies politinę padėtį. Jame spausdinami mūsų prisiminimai apie patirtas kančias, kovas su okupantais. Kiekviename numeryje randame skyrelį "Ilsėkis ramybėje", visada - žinių apie mūsų Vyriausybės išleidžiamus įstatymus, ypač - liečiančius mus, buvusius tremtinius, politinius kalinius. Čia ir skelbimai bei renginiai, skirti buv. politiniams kaliniams ir tremtiniams. O svarbiausia, kad laikraštis pigus. Todėl nuodžiūri kviečiu visus bendraminčius prenumeruoti šį leidinį - taip jūs paremsite LPKTS veiklą. Artėja įvairiausios mū-

sų politinio gyvenimo permainos, po poros savaičių Lietuva taps NATO nare, įstosime į Europos Sąjungą. Ne už kalnų ir dveji rinkimai. Ir apie visa tai - be jokių iškraipymų mūsų savaitraštyje.

Noriu geru žodžiu paminėti ir laikraščio nuolatinis apžvalgininkus: Ingridą Vėgelytę, Joną Balniką, Edmundą Simanaitį, Kazimierą Savičių... Manau, kad po mūsų susijungimo su Tėvynės sąjunga padaugės ir Seimo narės Rasos Juknevičienės straipsnių.

O dabar visus mūsų bendraminčius ir redakcijos darbuotojus sveikinu artėjančių šv. Velykų proga. Linkiu pavasariško džiaugsmo ir saulės... "Jeigu kiekvienas žmogus savo žemės sklypelyje padarytų viską, ką gali, kokia puiki būtų mūsų žemė." (A. Čechovas)

Laisvės kovų dalyvis
Antanas ŠIMĖNAS

Bendrijos suvažiavime skambėjo vienijimosi idėja

Kovo 27 d. Vilniuje įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos 5-asis suvažiavimas. Suvažiavimą pasveikino Tėvynės sąjungos vadovai V.Landsbergis, A.Kubilius, P.Jakučionis bei Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas G.Žemkalnis.

Pasveikinęs "ištvėrinčius ir garbinguosius kovotojus" V.Landsbergis pasidžiaugė, kad belikę dvi dienos iki narystės NATO. Dar po dviejų dienų Lietuvos vėliava bus pakelta prie NATO būstinės Briuselyje. Mat įstojome į organizaciją, kuri neaušina veltui burnos ir į Lietuvą jau siunčia keturis naikintuvus jos oro erdvės saugumui užtikrinti. V.Landsbergis prisiminė, kaip jam būnant valstybės vadovu ir 1992 m. rudenį lankantis Šiauliuose teko keisti savo darbotvarkę ir gelbėti Zoknių oro uostą, kuriame dabar NATO dislokavo savo karo aviaciją.

"Dokumentai dėl Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos jau buvo pasirašyti. Lankydamsis Šiauliuose išgirdau, kad Zokniuose vyksta negeri dalykai. Oro uosto danga ardoma ir štabeliuojama. Skubiai ten nuvykęs, Rusijos kariuomenės karininkams turėjau vaidinti galingą valstybės vadovą. Gąsdinau juos, kad neišvažiuos į Rusiją, bus čia baudžiami už valstybinio turto išgrobstymą. Pasakiau, kad Zoknių oro uostą nuo šiol saugos Lietuvos savanoriai, kurie iki tol tik prie vartų galėjo budėti", - pasakojo V.Landsbergis.

Dažnai kildavo klausimas, ar bus Zokniai išsaugoti. Kam veltui leidžiami pinigai gelbstinti šį oro uostą? O dabar jis reikalingas. Ir ne tik Lietuvai, bet ir visai NATO organizacijai.

Profesorius teigė, kad saugioje erdvėje įsitvirtinome, nepaisant Lietuvą kamuojančios velniavos. Daugelio žmonių sužalota dvasia. Nežinia, ar visi dar tebėra lietuviai, ar tik lietuviakalbiai. Bet tai jau nebe svarbiausia, išgytume. Pasak V.Landsbergio, pavadinusio Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendriją brolija, reikia ir Lietuvos brolijos, kuri vienytų visus

lietuvius. Kviesdamas prisiminti šios iškilmingos datos nesulaukusius brolius ir seseris, V.Landsbergis pagrojo fortepijonu. Sveikindamas bendriją A.Kubilius sakė nešąs nei muzikantas, nei poetas, tik 1-oje klasėje grojęs metalofonu. Šia istorija A.Kubilius prajuokino suvažiavimą. Aptardamas susiklosčiusią padėtį, TS pirmininkas sakė, kad 14 metų nepriklausomybės istorija mums suteikia dar vieną pamoką ir perša išvadą, kad didžiausiu Lietuvos priešu gali būti Lietuvos valdžia.

"Nors "lietuviais esame mes gimę", tačiau didžiausią įtaką pastaraisiais metais Lietuvos institucijoms turėjo vienos tautybės veikėjai - Jurijus Borisovas, Ivanas Paleičikas ir Viktoras Uspaskichas. Tad mūsų darbai ir kovos už mūsų žmonių sąmonę nėra baigti. Vis dar matome daug protų sumaištis. Praradę savausaugos jausmą lietuviai savo balsus parduoda už saldinius, filmukus ar garsiai bibrantį malūnsparnį. Todėl buvusius politinius kalinius ir tremtinius kviečiu nenurimti, kovoti, telktis bendram darbui", - sakė TS pirmininkas.

TS vadovybės sveikinimo kalbos nebuvo vien iškilmingi žodžiai. LPKTS valdybai TS prezidiumo vardu A.Kubilius įteikė laišką, kuriame pranešama, kad kovo 17 dieną TS prezidiumas apsvarstė LPKTS valdybos kreipimąsi ir jį vertina kaip vertingą pastangą toliau vienyti dešiniąsias jėgas ir taip realizuoti visų atsakomybę Lietuvai: apginti Lietuvą nuo populistų ir kitokių valstybingumo priešų.

"Siekdamas realizuoti tokio telkimosi iniciatyvas, TS prezidiumas kviečia LPKTS skirti savo atstovą, kuris galėtų nuolat dalyvauti TS prezidiumo posėdžiuose, taip pat pasiūlyti savo atstovus, kurie galėtų dalyvauti TS rinkimų štabų darbuose", - rašoma laiške.

TS prezidiumas taip pat sveikino LPKTS ir registruojamos visuomeninės organizacijos Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pastangas vienyti visas visuomenines buvusių politinių kalinių ir tremtinių organi-

zacias į vieną bendrą organizaciją.

Pristatytas jau kaip TS vicepirmininkas ir Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos pirmininkas P.Jakučionis taip pat patvirtino, kad visuomeninės organizacijos LPKTS valdyba jau paskyrė 5 asmenų derybų grupę tartis su LPKTS dėl galimo susijungimo. Jis paragino bendriją, gal net šį suvažiavimą, duoti atsakymą dėl galimo susijungimo.

"Manome, kad visų rezistentų ir tremtinių organizacijų konsolidacija esant visuomenės suskaldymui ir artėjant lemiamiems rinkimams yra labai svarbi", - pareiškė P.Jakučionis.

Jis sakė, kad vidaus politikoje - nieko nauja. Žmonės sako, kad ir šaldytuvą atidarius pasigirsta "neatsistatydinsiu", "šamokslas". A.Brazausko partija pašalinti R.Pakso neskuba. O borisovai, uspaskichai, paleičikai jau kvėpuoja mums į nugaras karštos smalos kvapu... ar Lenos žiočių šalčiu.

"Užsienio politikoje - dvi ilgai lauktos šventės, tampa NATO ir ES nare. Jau užtikrintas valstybės stabilumas ir saugumas nuo išorės grėsmių. Deja, vidinės lieka. Ir tik mes patys galime jas pašalinti. Tam reikia laimėti rinkimus, kurių šiomet bus net treji: Europos Parlamento, prezidento ir Seimo. Visas jėgas ir išteklius šiomet būtina atiduoti rinkimams. TS - dešinieji patriotai daugiausia veikė, kad NATO ir ES sutartys taptų realybe. Tik TS (su partneriais) gali užtikrinti, kad naudos iš to gautų visa Lietuva, o ne vien Uspaskicho, Pakso ar Brazausko bičiuliai. Dėl to reikia TS pergalės rinkimuose", - sakė P.Jakučionis. Jis tvirtino, kad teltai į pergalę jau statomi, TS auga ir stiprėja sujungdama ir daugiau valstybiškai mąstančių žmonių.

Baigdamas savo kalbą, P.Jakučionis informavo bendrijos suvažiavimą apie LPKTS organizuojamus renginius ir maloniai pakvietė dalyvauti bendrose buvusių politinių kalinių ir tremtinių šventėse.

Ingrida VĖGELYTĖ

Lietuvos paskelbimo visateise NATO nare renginiai Kaune balandžio 2 d.

10.00 val. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje varpų muzikos koncertas.

10.30 val. Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija.

10.45 val. iškilmingas NATO vėliavos pakėlimas. Sveikinimo kalbos. Gėlių padėjimas prie Nežinomo kareivio kapo.

11-14 val. Kauno įgulos dalinių ginkluotės ir technikos paroda bei kareiviškos vaišės Vieniybės aikštėje.

11.15 val. akcija "Gyvoji NATO žvaigždė".

17.00 val. Vyčio Kryžiaus vėliavos nuleidimo ceremonija.

19.00 val. koncertas Kauno sporto halėje.

Žinios iš Seimo

Kitą savaitę Seime vyks R.Pakso apkalta

Spėjama, kad greičiausiai kitą pirmadienį, o vėliausiai – antradienį Seime vyks prezidento R.Pakso apkalta. Dar šią savaitę visas Seimas spėliojo, kaip apkalta turėtų vykti, mat bus balsuojama už kiekvieną apkaltos punktą atskirai. Konstituciniam Teismui pritarus visiems šešioms apkaltos punktom, balsuojant slaptu balsavimu, apkalta gerokai užtruktu. Mat slapta balsuoti trunka apie 3 val. Pačiam balsavimui skiriama valanda, Seimo nariai išeina iš posėdžių salės ir lapelius su savo sprendimu meta į balsadėžes. Paskui balsai yra skaičiuojami. Tokia procedūra turėtų pasikartoti šešetą kartų.

Bet šios procedūros gali ir neprireikti. TS pirmininkas Seimo narys A.Kubilius spėja, kad R.Paksas gali pats atsistatydinti tarp balandžio 3 ir 13 dienos. Mat šiuo metu jam atsistatydinus prezidento rinkimai sutaptų su rinkimais į Europos Parlamentą. Tai būtų naudinga R.Pakso satelitams liberaldemokratams.

Prieš gerą savaitę R.Paksas dar turėjo vilties, kad jo apkaltos Seime neparems reikiamas 85 Seimo narių skaičius. Mat jis dar turėjo geroką šalininkų būrelį. Bet paskirdamas skandalingai pagarsėjusį rusą J.Borisovą savo visuomeniniu patarėju, kuriam sankcijos net neleidžia bendrauti su R.Paksu, jis spjovė į veidą ne tik visai Lietuvai ir jos teisinei sistemai, bet ir savo rėmėjams ir bendražygiams. R.Paksas J.Borisovą patarėju paskyręs išvažiavo susitikti su gyventojais į Elektrėnus. Po susitikimo grįžęs į prezidentūrą buvo apsuptas savo šalininkų: patarėjų ir liberaldemokratų vadovybės. Buvo kalbama, kad šie pareiškė R.Paksui savo sprendimo neatšaukus pasitraukia iš jo komandos. Prezidentui neliko nieko kaip tik viešai prisipažinti "suklydus" ir atšaukti savo sprendimą. Be to, jis viešai prisipažino, kad J.Borisovas jį skirti patarėju privertė šantažu, bet nepasakė, dėl ko J.Borisovas jį šantažuoja.

Naktį prezidentūroje posėdžiaujant dėl šio įvykio po žymios LRT laidos "Spaudos klubas", kur J.Borisovui buvo pranešta, kad jis nebus prezidento patarėju, susirinko virš 30 žurnalistų. Jie norėjo gauti atsakymus tiesiai iš paties R.Pakso. Gerokai po vidurnakčio R.Paksas išvažiavo pro vartus net nestabtelėjęs prie laukusios žiniasklaidos. Kiti naktinio posėdžio dalyviai taip pat prasmuko pro galines duris, su žurnalistais pakalbėti sutiko tik Seimo narys R.Pavilionis. Kalbėdamas jis nedviprasmiškai leido suprasti, kad dėl visų prezidento bėdų kalčiausi tie, kurie stovi už J.Borisovo. Jis neatsakė į "Tremtinio" klausimą, kas tie kiti, mėginantys paveikti aukščiausią Lietuvos valdžią. Bet tai buvo pirmas kartas, kai R.Pakso šalininkai pripažino, kad nėra jokio elito sąmokslu. Rusiška yla vis labiau lenda iš R.Pakso maišo.

Po praėjusios savaitės įvykių visa Lietuva suprato, kad jau nebeturi pre-

zidento. Jau seniai jo neturėjo, bet dabar tai paaiškėjo ir tiems, kurie jį iki šiol fanatiškai rėmė.

Tėvynės sąjungos frakcija savo pareiškime teigia, kad "tai Lietuvos tragedija. Ir asmeninė R.Pakso tragedija. Šioje situacijoje kažin ar žmogiška ir krikščioniška "mušti gulintį". Taip galima ir kokios nelaimės prisiskauti. Pats Rolandas Paksas turėtų suprasti, kad ir nebebūdamas prezidentu jis turės gyventi Lietuvoje. Lietuvoje turės gyventi ir jo šeima. Ir tas gyvenimas priklausys nuo to, kiek šviri bus Rolando Pakso sąžinė."

Tėvynės sąjungos frakcija mano, kad R.Pakso sąžinę slėgtų žymiai mažesnė našta, jeigu jis atvirai prisipažintų, kuo jį šantažavo su Rusijos karine pramone susijęs J.Borisovas. Kas dar susijęs su Rusijos interesais jį šantažavo ar veikė? Kiek "LUK'oil" jį veikė 1999 metais, kai R.Paksas pasielgė taip, kaip pageidavo "LUK'oil".

"Tai atvirai prisipažindamas R.Paksas ne tik palengvintų savo sąžinę, bet ir padarytų bent vieną gerą darbą Lietuvai, – padėtų Lietuvos politikai išsivaduoti iš to košmaro, į kurį per paskutinius 4-5 metus ją įstūmė visokie jurijai, ivanai, viktorai bei kiti Lietuvos gelbėtojai, pagimdyti ir išpuoselėti rusiškų pinigų Lietuvoje", – rašoma pareiškime. R.Paksas neskuba duoti atsakymų, dėl kokių nuodėmių yra šantažuojamas.

Dabar Seime aktualus ne tik apkaltos klausimas, bet ir klausimas, ką reikia padaryti, kad sulaužęs priesaiką R.Paksas nebegalėtų kandidatuoti į Seimą antrą kartą.

V.Andriukaitis informavo, kad šiuo atveju reikalingos Konstitucijos pataisos. A.Kubilius šią savaitę spaudos konferencijoje Seime pareiškė, kad sulaužęs priesaiką prezidentas negalėtų būti renkamas nei Seimo nariu, nei prezidentu "ir tam nereikia Konstitucijos pataisų. Užtektų pataisyti Seimo rinkimų įstatymą, ir tokias pataisas mes šiandien registruosime. Mes remiamės Seimo nario ir teisėjo analogija."

Partijos ieško savo kandidatų į prezidento postą. Iš pradžių buvo kalbama, kad norint R.Paksą nukonkuruoti reiktų partijoms susitarti dėl paramos vienam stipriam kandidatui. Dabar R.Paksui galutinai susikompromitavus rinkėjų akyse ir iš vis abejojant, ar jis galės dar kartą kandidatuoti, partijos pradėjo galvoti apie savo atskirus kandidatus. Šią savaitę A.Kubilius nepaneigė, kad Tėvynės sąjunga galėtų kelti kandidatą į prezidento postą Valdą Adamkų. Paklaustas dėl V.Adamkaus amžiaus, A.Kubilius sakė, kad pastarieji įvykiai parodė, kad kokių 47 metų (R.Pakso amžiaus) žmogus nėra pajėgus eiti prezidento pareigų. Ir suabejojo, ar nereiktų įtvirtinti nuostatos, kad Lietuvos prezidentu galima būtų tapti sulaukus 60 metų.

Ingrida VĖGELYTĖ

Įvykiai, komentarai

Prezidentas ir Maskvos viražai

Prezidentas R.Paksas, matyt, suvokdamas, kad apkaltos procedūra Seime baigsis jo nenaudai ir jis bus atstatydas, visiškai nustojo kreipti dėmesį į elementariausią padorumą. Jis pavertė prezidentūrą savo liberalų demokratų, dar vadinamų borisovininkais, partijos susirinkimų vieta. Visa libdemų frakcija buvo sugrįžusi pas R.Paksą esą pasveikinti jo Lietuvos priėmimo į NATO progą. Nežinia, kokius R.Pakso nuopelnus jo partiečiai įžiūrėjo Lietuvos kelyje į NATO. Visi pastarojo meto R.Pakso veiksmai rodė ir rodo, kad jis elgėsi visai atvirkščiai. Ypač kai paskyrė savo patarėju Rusijos pilietį J.Borisovą. Naivu būtų manyti, kad besigiriantis savo "žygdarbiu" sovietų armijos okupuotame Afganistane šis rusų armijos kadrinis karininkas būtų patarinėjęs R.Paksui žygiuoti į Vakarų, o ne sukti atgal, kur jau buvo. Kitas dalykas, vienu artimiausiu R.Pakso rėmėju ir sąjungininku tapo bene aršiausias NATO ir Amerikos priešininkas Seimo narys Rolandas Pavilionis. Šis faktas rodo, kokios prorusiškos jėgos susisprietė aplink "sąmokslininkų skriaudžiamą" R.Paksą. Tad apie kokią jo indėlį Lietuvai

stojant į NATO galima kalbėti?

Prezidento R.Pakso viražai kuo toliau, tuo labiau absurdiškesni. Kalčiausiu dėl apkaltos, be Seimo pirmininko A.Paulausko ir Valstybės saugumo departamento vadovo M.Laurinkaus, paskelbtas ne kas kitas, o dosniausias R.Pakso rėmėjas J.Borisovas, paksininkų partijos aukštinio ženklelio turėtojas. Kaip pranešė R.Pakso atstovė spaudai J.Overlingienė, artimiausiu metu R.Paksas paskelbs tautai naują, be abejo, įprastą pareiškimą, kuriame demaskuos J.Borisovo šantažą. Įdomu tik tai kiek dar tokių ir panašių sensacijų išgirsime iš Daukanto aikštės rūmų, kol juose sėdės be pagrindinių patarėjų likęs R.Paksas.

Isteriškus pareiškimus dėl Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių tapimo NATO narėmis daro Rusijos generalinio štabo generolai ir politikai. Tokie pareiškimai labai primena "šaltojo karo" laikus. Dar daugiau, Rusijos Valstybės Dūma susirinkusi į neeilinę posėdį paskelbė pareiškimą dėl NATO plėtros į Rytus. Šis pareiškimas turėtų būti paskelbtas šiandien per Briuselyje įvyksiantį NATO ir Rusijos Tarybos posėdį.

Vis naujos problemos

Izraelio saugumo ir armijos vadovai tebedžiūgauja, kad nukautas radikalios islamiškos palestiniečių organizacijos "Hamas" (Islamo pasipriešinimo judėjimas) dvasinis vadovas Šeichas Ahmedas Jasinas. Oficialūs Izraelio pareigūnai teigia turintys vilčių, kad netekę savo idėjinio vado "Hamas" teroristai liausis vykdydami teroristinius išpuolius ir pakeis savo pagrindinius tikslus: sukurti islamišką Palestinos valstybę ir sunaikinti Izraelį kaip valstybę. Tačiau pasaulio politikos analitikai ir žvalgybos specialistai tvirtina, jog "Hamas" netekusi savo vadovo apsiramins – netęs savo teroristinės veiklos, neruoš savižudžių teroristų.

Ši organizacija, įkurta 1987 metų pabaigoje, dabar labai išplėtė savo veiklą Vakarų krante ir Gazos ruože ir faktiškai vadovauja intifadai (palestiniečių sukilimui). Tiesa, retsykiais oficialūs palestiniečių lyderis Jasyras Arafatas žodžiais atsiriboja nuo "Hamas", tačiau tais jo atsiribojimais niekas netiki. A.Jasino žūtis tikrai sukels naują teroro bangą. Tuo labiau kad šiai organizacijai niekada netrūksta pinigų. "Hamas" dosniai finansuoja Saudo Arabija, Persų įlankos arabų šalys, taip pat Iranas.

Dauguma palestiniečių palaiko "Hamas" ne tik iš baimės, bet ir todėl, kad ši organizacija remia labiausiai nuskurdusius žmones, ypač pabėgėlių stovyklose. Iš šių stovyklų verbuojami savižudžiai teroristai. Kaip pažymi užsienio stebėtojai, "Hamas" struktūra labai puikiai organizuota regioniniu principu. Kiekviename regione veikia infrastruktūra, kuri verbuoja naujus narius, skirsto lėšas ir postus. "Hamas" turi ir savo saugumą, kuris renka informaciją apie pa-

lestiniečius, įtariamus bendradarbiaujant su valdžia. Saugumiečių surinkta informacija perduodama vadiniams smogiamiesiems komitetams, kurie bemat susidoroja su tokiais asmenimis.

Be naujų teroristinių grėsmių, Izraelis susidūrė ir su vidine problema, galinčia sukelti vyriausybės krizę ir 76 metų premjero Arielio Šarono atsistatydinimą. Mat Izraelio generalinė prokuratūra paskelbė baigianti rengti kaltinimus didele korupcija premjerui A.Šaronui. Viena prokurorė, rengianti tuos kaltinimus, teigė turinti pakankamai medžiagos, kad apkaltintų premjerą kyšininkavimu, nekilnojamojo turto sandorais, į kuriuos įsipainiojęs premjero A.Šarono sūnus Giladas, vienas dešiniųjų partijos "Likud" veikėjas Davidas Apelis, užsiimantis žemės sklypų supirkinėjimu ir pardavimu. D.Apelis laikomas artimu premjero bičiuliu.

Padėtį dar labiau paaštrino patys A.Šarono vyriausybės nariai paragindami premjerą atsistatydinti, jeigu generalinė prokuratūra pateiks jam kaltinimus korupcija. Yra dar viena problema, su kuria susidūrė premjeras. Jis paskelbė planą nepasitaręs su savo ministrų kabineto nariais dėl žydų gyvenviečių iškėlimo iš Vakarų kranto Gazos sektoriaus. Tai sukėlė didelį žydų naujakurių nepasitenkinimą. Tiesa, tam A.Šarono planui pritaria Vašingtonas. JAV prezidentas Dž.Bušas pareiškė, kad gyvenviečių iškėlimas padėtų taikos procesui Artimuosiuose Rytuose. A.Šaronas savo ruožtu pareiškė, kad balandžio 14 d. jis vyks į Vašingtoną ir aptars planą dėl gyvenviečių iškėlimo su prezidentu Dž.Bušu.

Jonas BALNIKAS

Teisė rinktis: agentūrinė laisvė

(atkelta iš 1 psl.)

Šiems nusikaltimams netaikomas senaties terminas, tačiau, kaip rodo praktika, realiai nuteisti tokių nusikaltėlių nepavyksta.

Pagal šalies prokuratūrų užklausimus tiriant su MGB-KGB agentais-smogikais susijusias bylas faktinę medžiagą renka Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) Specialiųjų tyrimų skyrius, kuris kovo 18 d. organizavo seminarą, skirtą teisinėms problemoms išsiaiškinti. Seminare dalyvavo prokurorai, teisėjai, advokatai ir kiti šios problemos sprendimu suinteresuotieji pareigūnai. Vienas svarbiausių klausimų, į kuriuos buvo bandoma atsakyti, – kokius įrodymus būtina surinkti, kad kaltieji tikrai būtų nubausti? O gal ne tiek svarbu juos nubausti laisvės atėmimo bausmėmis, kiek demokratišame teisiniame procese teisiškai įvertinti ir pasmerkti MGB-KGB metodus, t.y. "sudėlioti taškus ant i" iki šiol kontroversiškai vertinamame ir, ko gero, skaudžiausiame mūsų istorijos tarpsnyje?

Archyvai

Tiek istorikai, tiek ir teisininkai pripažįsta, jog Broniaus Kalyčio-Viater ir Ko baudžiamoji byla tapo bene vieninteliu "lakmuso popierėliu" bandant teisiškai įvertinti MGB-KGB agentų-smogikų bylas. Kaip žinia, ši byla baigėsi tuo, kad pagrindiniai kaltinamieji buvo pripažinti nepakaltinamais, o dar trys buvę agentai-smogikai išteisinti.

Istorikas Bernardas Gailius seminare šios bylos pavyzdžiu pateikė vieną svarbiausių problemų – archyvinų dokumentų vertinimą teismuose. Kaltinamajame bylos nuosprendyje buvo pasakyta: "Kaltinimas visiems teisiamiesiems yra grindžiamas iš esmės raštais, raštų kopijomis, daugiausia nepasirašytais arba pasirašytais kitų asmenų, užslaptintų, slapyvardžiais įvardytų šaltinių agentūriniais pranešimais apie operacijas suimant ar sušaudant partizanus, kuriuos priėmė ir surašė kiti asmenys, arba jų kopijomis, kurias tvirtino dar kiti asmenys, operacijų dalyviai, agentus-smogikus, įvardijant slapyvardžiais arba vardais..."

Kolegija laiko, kad tokiomis archyviniais raštais, pranešimais, raštų kopijomis,

kuriuose nurodytų duomenų tikrumo negalima patikrinti, sprendžiant baudžiamosios atsakomybės klausimą, galima remtis tiek, kiek juose nurodyti faktai įrodant konkretaus teisiamojo veiksmus pasitvirtina kitais duomenimis: teisiamųjų, nukentėjusiųjų, liudytojų parodymais ar kt."

B.Gailius išnagrinėjęs šios bylos medžiagą pastebėjo, jog teismui iškilo problemų net identifikuojant asmenis pagal agentūrinius slapyvardžius. Kita vertus, originalių dokumentų pateikimo tokiose bylose problema vertinama nevienareikšmiškai.

Generalinės prokuratūros specialiuoju tyrimų skyriaus vadovas Rimvydas Valentukevičius teigia, jog dokumentinių įrodymų paiešką riboja "bendravimas" su Rusijos prokurorais: "Mūsų bendravimas yra minimalus ir dėl to nerezultatyvus. Tiesiog gauname formalius atsakymus – nieko čia nėra, neieškokite, o juos saugo Rusijos Federacijos konstitucija. Tik, kad dokumentų, kurių pagrindu būtų galima grįsti kaltinimus, originalai yra Rusijos archyvuose. Mes tik turime kai kurių šių dokumentų kopijas. Tačiau teismas, mano manymu, pernelyg formaliai į tai žiūri neatsižvelgdamas į kontekstą – jam reikia tik originalų. Jeigu ir toliau bus laikomasi tokios pozicijos, tuomet nei viena tokia byla nebus rezultatyvi..."

"Aksioma yra tai, kad bet kuris įrodymų šaltinis turi būti apčiuopiamas, – teigia advokatas Romualdas Mikliušas, minėtoje byloje atstovavęs eks-smogikų interesams. – Minėtoje byloje tai ir buvo pagrindinė problema. Visas kaltinimas buvo grindžiamas dokumentais, kurių autentiškumu buvo galima suabejoti. Kita vertus, netgi vertindami dokumentų kopijas, kaltintojai į gynybos klausimus atsako, jog ten daug kas gali būti pagrįsta..."

Sovietiniai teismai ir realybė

"Didžiausia bėda, mano nuomone, yra teismo pateiktas sovietinių teismų ir jų nuosprendžių vertinimas", – teigė B.Gailius, po to pacitavęs minėtos bylos nutartį: "Iš nutarimo skirti B.Žukauskui areštą matyti, kad jis saugumo darbuotojų nutarimu buvo areštuotas kaip nusikaltėlis ir 1954 m. vasario 5 d. Pabaltijo karinės apygardos ka-

rinio tribunolo nuosprendžiu B.Žukauskas buvo nuteistas už buvimą gaujoje ir dalyvavimą vykdant teroristinius aktus – žudymą tarybinių aktyvistų ir plėšimų vykdymą pagal RTFSR BK 581 "b", 588, 582 str. Nuteistas aukščiausia bausme – sušaudant ir nuosprendis buvo įvykdytas. B.Žukausko, kolegijos nuomone, nėra pagrindo laikyti nukentėjusiuoju nuo genocido jį suimant, nes jis buvo nuteistas teismo nuosprendžiu atlikus tyrimą baudžiamosiose byloje."

"Su visa derama pagarba teismui, reikia pasakyti, kad panašūs teiginiai, ypač pasakyti teismo, kelia didelį susirūpinimą, nes atskleidžia labai pavojingą tendenciją, – teigia B.Gailius. – Nuosekliai laikantis tokios pozicijos galima priėti prie to, kad partizanai bus pripažinti kriminaliniais nusikaltėliais, o LSSR MGB – teisėsaugos institucija, vykdžiusia operatyvinę veiklą prieš nusikalstamas struktūras ir atlikdavusia pareigines tyrimų jų narių baudžiamosiose byloje, po ko pastarieji būdavo perduodami teisėtam teismui. Tokiu atveju agentų-smogikų kaltinimas genocidu apskritai prarastų prasmę..."

B.Gailius pabrėžė akivaizdžius nesutapimus su dabartiniais teisės aktais: "Pagal Lietuvos įstatymus, partizanai vertinami kitaip. Pripažįstama, kad ginkluotojo pasipriešinimo dalyvių veikla buvo teisėtas valstybės teisės į savigną įgyvendinimas. Negana to, Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo preambulėje pasakyta, kad "partizanų vadovybė buvo aukščiausioji teisėta Lietuvos politinė ir karinė valdžia". Be to, yra pripažįstami partizanų kariniai laipsniai ir apdovanojimai, o ginkluotojo pasipriešinimo dalyviams ir jų artimiesiems teikiama valstybės parama".

Genocido traktavimas ar "įrodymų grandinė"

R.Valentukevičius teigia, kad "genocidas yra labai specifinė įstatymo numatyta veikla": "Kvalifikuoti, kad partizanų ar jų rėmėjų bei ryšininkų žudymas buvo genocidas, vienareikšmiškai negalima. MGB-KGB agentų-smogikų bylų specifika yra ypatinga..."

Lietuvos gyventojų geno-

cido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC) generalinė direktorė Dalia Kuodytė pabrėžė, jog visa NKVD-MGB-KGB struktūra Lietuvos įstatymuose yra pripažinta nusikalstama: "Automatiškai ir jų veikla yra nusikalstama. Tačiau šitos specifikos teisme kaip ir nebūna. Lieka tik kriminalinė byla, kurioje reikalingas lavonas ir nusikaltimo įkalčiai, kad viską būtų galima paaiškinėti ir po tuo pasirašyti... Tai ar mes čia neatrodome juokingai, bandydami taikyti grynai kriminalinius standartus ten, kur tikrai turi įvykti tegul nors vienkartinis teisinis įvertinimas..."

Teisininkas dr. Justinas Žilinskas teigia, jog tokius nusikaltimus net ir šiuo metu yra sunku kvalifikuoti kaip genocidą: "Pavyzdžiui, buvusioje Jugoslavijoje buvo visiems gerai žinomi vadiniai etniniai valymai, kurie Hagos tribunole vos ne vos taip buvo įvertinti... Iš 27 bylų genocidas buvo įrodytas tik dviejose".

R.Valentukevičiaus nuomone, net 90 procentų tokių nusikaltimų neįmanoma kvalifikuoti kaip genocido: "Iš 10 atvejų geriausiai atveju galima pripažinti tik vieną..." Tad ir čia išlieka problema – kaip kvalifikuoti nusikaltimą.

Apie istorinį kontekstą ir vertinimą

D.Kuodytė teigė: "Kiek žinau, visur vienas pagrindinių įrodymų pateikėjų yra istorikas, kuris pateikia tiek kontekstą, tiek ir direktyvinius dokumentus. Man atrodo, kad ir Lietuvos teisės praktikoje tiesiog prašytusi tokių ekspertų panaudojimas. Nežinau, kodėl to yra vengiama. Galbūt tai galėtų išjudinti iš mirties taško šias bylas..."

Argumentavimo ir įrodomosios bazės trūkumai agentų-smogikų byloje yra akivaizdūs. Minėto seminaro tikslas ir buvo tai išsiaiškinti. Pasak Aukščiausiojo Teismo teisėjo Romualdo Urbaičio, į šias problemas neturėtų būti žiūrima formaliai: "Įrodymų bazę reglamentuoja Baudžiamosios proceso kodeksas. Įrodymai gali būti bet kurie praktiniai duomenys – nuo dokumentų iki liudytojų parodymų. Įdomus klausimas – istorikų, ekspertų išvadų traktavimas. Nors ir nėra tokio teisinio precedento,

manychiau, kad visos priemonės yra leistinos, ypač tokio pobūdžio bylose, tačiau teismas tokiais atvejais privalo žiūrėti, kuo remiantis buvo padaryta ekspertizės išvada. Kitaip sakant, privaloma atsižvelgti į šaltinius."

Tačiau dabartinė situacija MGB-KGB agentų-smogikų byloje leidžia patikėti netgi absurdiška galimybe, jog bet kuris represinių struktūrų veikėjas galėtų tapti... nukentėjusiuoju. Susidaro įspūdis, kad šiuo metu mes grįžtame į sovietinę teisę. Mes einame į situaciją, kad LGGRTC centras gal net turės suteikti kažkokį statusą buvusiams nusikaltėliams.

Kol neįvyks toks precedentas, kai toks nusikaltėlis bus nubaustas realia bausme, mes ir toliau balansuosime ties šia riba. Ir čia nekalbama apie "senukų vaikymąsi" teismų labirintais. Tik apie teisinį įvertinimą paties reiškinio, kainavusio mums pernešylyg daug.

(“Atgimimas”
2004 03 26-04 01)

Palaikykime iniciatyvą

Pakiliai pažymėtas džiaugsmingo istorinio įvykio – mūsų stojimo į NATO – euforijos praėjo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos penktasis suvažiavimas. Jis įvyko kovo 27 d. Vilniuje, Žemės ūkio ministerijos salėje. Dalyvavo apie pusketvirto šimto delegatų iš visos Lietuvos. Gausiausia buvo vilniečių delegacija (per pusantro šimto).

Suvažiavimas prasidėjo įspūdingu choro koncertu. Kalbėjo aukšti svečiai.

Apie LPKT bendrijos veiklą ir ateities planus ataskaitas skaitė bendrijos pirmininkas Seimo narys A.Stasiškis ir valdybos pirmininkas V.Miliauskas. Išrinktos revizijos ir etikos komisijos. Bendrijos pirmininku išrinktas A.Stasiškis. Aš pasiūliau skyriams dalyvauti akcijoje "Mokykla". Jos esmė: LR švietimo ir mokslo ministerijai (A.Volano 2/7, LT-2600 Vilnius) siunčiamos mano straipsnio "Lietuvos aide" (ir kituose leidiniuose) "Atviras laiškas švietimo ministrui Algirdui Monkevičiui" kopijos. Kitoje kopijos lapo pusėje – pritariantys skyrių narių parašai. Kviečiame ir LPKTS skyrius palaikyti šią iniciatyvą.

Algimantas LELEŠIUS

Kiekvienas drožinys alsuoja gyvybę

“Viskas prasidėjo tada, kai mokiausi Giedraičiuose. Arkliuką pasikinkęs kelis kartus per savaitę iš Karklynės į mokyklą atvažiuodavo ūsuotas dėdė. Tai buvo mokytojas Antanas Jaroševičius - dailininkas, aktyvus blaivybės propaguotojas, parodų rengėjas, laikraščių korespondentas. Jis mus mokė dailiųjų medžio darbų turėdamas vieną tikslą - sudominti vaikus liaudies menu ir gražinti tą

Ignas Burlingis prie drožinių savo namuose

meną į sodžių”. Tai žymaus medžio drožėjo Igno Burlingio, tituluojamo dailiosios medžio drožybos meistru, prisiminimų eilutės.

Kaune, prie Vytauto Didžiojo karo muziejaus, kažkada stovėjo 12 kryžių. Du pirmieji - Igno Burlingio triušo dalelė.

Menininkas gimė 1919 m. Gaidelių dvare (dabar Širvintų r.). Jo tėvas Zigmas Burlingis buvo geras kaimo dailidė, tad sūnus polinkį dailiajai medžio drožybai paveldėjo iš tėvo. Mokydamasis Giedraičių gimnazijoje I.Burlingis iš medžio išdrožinėjo dailią dėžutę, kurią mokykla pristatė į Širvintų žemės ūkio parodą. Autorius buvo apdovanotas pagyrimo lapu ir pinigine premija.

Pirmojo medžio drožėjo mokytojo A.Jaroševičiaus įdiegti estetikos suvokimo ir vertinimo pradai išliko visam gyvenimui. “Nutulęs nuo gamtos, nutolsti ir nuo žmogaus”, - sakydavo menininkas.

Baigęs Giedraičių pradžios mokyklą ir vidurinę keturklasę kurį laiką dirbo Giedraičių valsč. raštininku praktikantu. Priklausė Lietuvos skautų sąjungai. Įstojo į Lietuvos šaulių sąjungos Giedraičių būrį. 1938 m. I.Burlingis išvyko gyventi į Kauną, dirbo AB “Elektra”.

Sovietams okupavus Lietuvą 1940 m. prasidėjo įmonių nacionalizacija. Nacionalizavus AB “Elektra” keitėsi veiklos profilis, tačiau jaunimas buvo nusiteikęs patriotiškai. Po šv. Mišių Įgulos bažnyčios aikštėje ginčydavosi ir politikuodavo. Tie politikavimai tapo dingstimi iškviesti I.Burlingį pokalbio į saugumo rūmus.

Įstojęs į Kauno Vytauto Didžiojo

universitetą (studijavo architektūrą) I.Burlingis mokslų baigti nespėjo - 1945 m. lapkritį buvo suimtas ir išvežtas į Archangelsko sritį. Teistas du kartus - pirmą kartą gavo 8 metus laisvės atėmimo, antrą - už planuotą pabėgimą nuteistas dešimčiai su puse metų. Sunkiausi išbandymai I.Burlingio laukė Uchtos lageriuose.

Į Lietuvą grįžo 1955 m. Gyvenimą iš naujo pradėjo Kaune. Tada prasidėjo labai aktyvus kūrybinis periodas. Originalius ir kokybiškus darbus greit pripažino meno pasaulis. Savo darbus pristatydavo Liaudies meno draugijai. Tai atvėrė menininkui kelius dalyvauti respublikinėse bei tarptautinėse parodose.

Kryžiai, dekoratyvinės lėkštės, prieverpstės, rankšluostinės, skulptūrėlės... Juose Igno Burlingio širdies dalelė, jo svajonių tąsa. “Juk kiekviena iš medžio išdrožinėta saulutė, žalčio siluetas, gėlė ar medžio lapas, pavaizduotas verpstėje ar kitame drožinyje, yra gyvybės simbolis, - sakydavo Ignas Burlingis, kai draugai ar parodos lankytojai ilgėliau stabelėdavo prie jo darbų. - Tačiau savąjį medį aš komponuoju iš stilizuotų vaistinių augalų motyvų. Vaistinių todėl, kad jie mažiau žinomi. Įsiklausykime, kokie pavadinimai: džiuğunė, akišveitė, šventagaršvė, kreisvė,

Su tautodailininku A.Kulieša

kalendra... Kokie neįprasti ir paslaptingi žodžiai...”

Savo pašnekovui pateikdamas meninės išmonės paslaptis Ignas Burlingis švytėdavo kaip ir jo segmentinė žvaigždė. Jis daug kur naudojo žydrinčios gėlės ir segmentinės žvaigždės motyvą. Tai buvo svarbiausi gyvenimo simboliai menininko kūryboje. Jis nuolat kartodavo: “Norėčiau, kad ta šviesa, kurią įprasminu savo drožiniuose, šviestų visiems.” Tegū šviečia ji ir Ignui Burlingiui, 2003-ųjų pabaigoje iškėliavusiam į Amžinybę. Jo palikti darbai primins ryškų pėdsaką, paliktą šioje žemėje.

Lietuvos Respublikos prezidento 1999 m. lapkričio 22 d. dekretu Ignas Burlingis apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu, LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos nutarimu jis pripažintas kariu savanoriu (1998 01 14), priklausė Lietuvos tautodailininkų sąjungai.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Varpas tebegaudžia

(atkelta iš 1 psl.)

Po trumpo Varpininkų draugijos pirmininkės Angelės Servienės pranešimo, kuriame priminta dr. Vinco Kudirkos “Varpo” istorija ir perskaitytas šiuolaikinio “Varpo” redaktoriaus Antano Kučio sveikinimas, į varpininkų ir kudirkaičių gretas buvo priimti nauji nariai. Džiugu, kad varpininkės - tai kudirkaičių vadovės, jau ne vienerius metus auklėjančios jaunąją Lietuvos kartą.

Susirinkusius sveikino LK Kauno įgulos karininkų ramovės virš pav. dim. kpt. Aleksandras Dagys, Kauno savivaldybės tarybos narys prof. Arimantas Dumčius, LPKTS Raseinių

sk. pirm. Antanas Vizbaras, Kauno r. Garliavos vid. mokyklos borutiečių organizacijos nariai. Zita Ruočkuviene, dr. V.Kudirkos giminaitė, vyresn. varpininkė, pristatė ansamblį “Lietuvninkas” iš Marijampolės.

Programa, supinta iš dr. V.Kudirkos eilių, satyrų, polkų, valsų ir mazurkų, virkdė, juokino, žavėjo profesionalumu ir įtaigumu. Gražu, kad programos dalyviai - mokytojai. Gražiau, kad suvalkiečiai tebegirdi “Varpo” gausmą. Gražiausia, kad žiūrėdami į tokį Mokytoją pasitemps ne tik mokiniai, bet ir tauta.

Judita MEIGLAITĖ

Audronės Kaminskienės nuotr.

Vyresnieji varpininkai

Senoji Rygiškių Jono gimnazija

Viena iš seniausių ir daug garbinčių auklėtinių išugdžiusi yra Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija. Jie dalyvavo ne tik kultūriniame, bet ir politiniame gyvenime. Carinės Rusijos imperijos laikais jie buvo tautinio sąjūdžio vadovais. Prasidėjus okupacijų laikotarpiui daug moksleivių stojo į mirtiną kovą už išsivadavimą.

Kovo 10 d. šioje gimnazijoje vyko Nepriklausomybės atkūrimo dienos minėjimas ir knygos “Lietuvos kariuomenės karininkai 1918-1953” II ir III tomo pristatymas. Kalbėjo redaktinės kolegijos nariai. Violeta Zabielskienė aiškino, kodėl reikėjo tokią knygą ruošti. Būsimos kartos turi žinoti, kokios iškilios asmenybės buvo Lietuvos karininkai, pokario partizanai, kuriems daugeliui po mirties suteikti laipsniai ir daugelis - būvę gimnazijos auklėtiniai.

Vytautas Zabielskas, būvęs Rygiškių Jono gimnazijos mokinys, vardijo skaičius - tūkstančius įrašytų pavardžių ir stengėsi nužvelgti jų likimą. Jie beveik visi buvo sunaikinti. O reikėjo, rodos, nedaug - tik susijungti visų trijų Baltijos šalių kariuomenei ir priešintis, bet nebuvo įsakymo... Juozas Jankauskas lygino mūsų kariu su sovietų armijos kariais.

Renginyje dainavo “Lietuvninko”

choras, moksleiviai sveikino kalbėtojus ir deklamavo eiles Kovo 11-ajai. Esu tos gimnazijos buvusi mokinė ir labai džiaugiuosi, kad bręsta Marijampolės Rygiškių Jono mokiniai, kurie aktyviai dalyvavo renginyje.

Prisiminiau mjr. Romą Gintautą, mano tetos vyrą. 1941 03 01 bolševikų buvo areštuotas, bet vežamas į Rusiją 1941 06 23 pabėgo iš vagono Vilniaus geležinkelio stotį vokiečiams bombarduojant. Ešelone buvo dauguma karininkų. 1944 05 15 nacių areštuotas ir įkalintas iki 1945 04 14. Pasikutinė įkalinimo vieta - Bayrenth'o kalinėjimas (Vokietija), iš kur 1945 04 14 išlaisvino amerikiečių kariuomenė. 1949 m. atvyko į JAV, karo mokslo klausimais rašė “Mūsų žinyne”, “Trimite”. Už “Trimite” išspausdintus straipsnius apie partizaninio karo techniką gavo kariuomenės vado premiją, rašoma Lietuvos enciklopedijoje, išleistoje Bostone. Amerikos pilietybės nepriėmė. Sakė: “Aš esu lietuvis”. Prašė po mirties palaidoti tėviškėje. 1991 m. palaikai pervežti urnoje ir palaidoti Obelių kapinėse, Rokiškio aps. Įstrigo vaikystėje girdėtas jo pasakymas: “Koks man skirtumas - ar vieni pakars, ar kiti nukankins. Aš esu Lietuvos sūnus ir juo mirsiu.”

Aiva SIDARAVIČIENĖ

Kodėl aš netapau generolu

Jums, kurie mane pažinojo seniau ir dabar, gal pasirodys, kad aš papasakosiu ką nors juokinga. Bet turėkite kantrybės...

Žinojau kaip "Tėve mūsų"

Karo laiku "Južnij" miško punkte buvo surengti kariniai mokymai 1928 m. gimusiems šio rajono būsimiems kareiviams. Tuo metu aš ten gyvenau ir dirbau kaip tremtinys ir pakliuvau į juos be didesnių formalumų. Pakvietė į kontorą, parodė telefonogramą ir pasakė: eik į "raudonąjį kampelį", ten sužinysi, ką reikės veikti. Mane užrašė į II kuopą, o pagal ūgį buvau antrasis I skyriuje. Kas antrą dieną mokėmės karinių dalykų, kurie, pasakysiu, man sekėsi neblogai. Mus mokė šliaužti "po plastunski" per didelę, žiemą užšalantią, bebaigiančią užaugti samanom ir žolėm balą, kuri tęsėsi nuo pirties iki valgyklos ir tolyn pro aštuonbutį baraką. Matyt, tai buvęs jau bebaigęs užaugti ežeras. Čia ir buvo mokymų ir vejojimų poligonas su neplona lygia sniego danga. Susirinkdavome ir į salę – į "politizaniatijas". Vieni, kurie turėjo mažiau jėgų ir pakliūdavo griežtesnis leitenanto Košelenkos muštras, nuvargę snausdavo, kiti, kurie buvo linkę į visokius pokštus ar geresnėmis sąlygomis augę, prisigalvodavo išdai-gų. Dėl to kai kam ir nekaltai tekdavo plauti šios didelės salės grindis, o tai jau sunkus ir vargingas darbas – bausmė. Todėl aš stengdavausi atsisėsti arčiau geležinės krosnelės, kuri buvo prie sienos. Čia, prie pat "politruko" akių, niekas negalėjo išdrįsti kaip nors mane prajuokinti. Be to, galima buvo ir suslapusius kelius ar pirštines prasidžiovinti ir dėstomo dalyko atidžiau klausytis. Vasilijus Antonovičius Kačerginas buvo, palyginti su kitais, ramus ir taktiškas. Vieną vakarą, kada pokalbis vyko apie Miuncheno suvažiavimą, kaip jau buvau įpratęs, sėdėjau prie pat geležinės krosnies ir klausydamasis mintyse lyginau aiškinamą temą su kadaise skaitytu dalyku "Lietuvos aide". Anglų – Čemberlenas, vokiečių – Ribentropas, prancūzų – Gi Molė ir Dalodje, rusų – Molotovas. Visa tai žinojau kaip "Tėve mūsų". O dabar buvo pasakojama plačiau ir šiek tiek kita forma. Sušilęs prie tos geležinės statinės-krosnies, matyt, retkarčiais ir užsimerkdavau. Bet tai buvo ne miegas, o "gi-

lesnis", "platesnis" temos "virškinimas". Pabaigęs skaityti, Vasilijus Antonovičius paklausė, ar visiems aišku, ar turi kas kokių klausimų. Kada visi chorū sušuko, kad aišku, jis pasakė, jog dabar kvies atsakinėti. Salė nutilo, nes tikrai nedaug kas ir ne ką išlaikė savo atmintyje. Politinis vadovas išsitraukė sąrašus ir versdamas lapus ieškojo atsakinėtojo pavardės. Visi jautėmės lyg pelės po šluota, o kai pasakė: "Mums dabar atsakinės eilinis Markūnas", per salę nuvilnijo pagyvėjimas ir netgi juokas. Mat kai kas matė mane snūduriavusį. Atsistojau ir atsigręžęs į besijuokiančius atsakiau: "Ko kvatojate?" Aš juk nieko juokinga jums dar nepasakiau!" Tuo laiku į salę įėjo mokymų viršininkas ltn. Košelenka. Po komandos "Stot!" Vasilijus Antonovičius raportavo, kad vyksta "politizaniatije" tema "Miuncheno suvažiavimas", o atsakinėja eilinis Markūnas... Taigi aš ir "atpyliau": ir iš to, ką skaitė politrukas, ir dar ką pats žinojau. Mano atsakymas nustebino ne tik tuos, kurie įdėmiai klausė, bet ir patį dėstytoją Kačerginą bei ltn. Košelenką. "Otično! Molo-dec! – pasakė politinis vadovas, – sėskis." Po manęs pakvietė atsakinėti Tagilceva Piotra Nikolajevičių. O tas net ir Molotovo pareigų nežino... Panašiai atrodė ir kiti atsakinėjantys. Todėl Vasilijus Antonovičius vis kreipdavosi į mane, kad padėčiau draugams atsakyti. Po šios pamokos pakilo mano autoritetas tarp naujokų, o apie tą mano gerokai platesnį atsakymą jau žinojo visa darbovietės administracija. Kitą pamoką mokantis statutą žodis žodinė atsakiau, kas tai yra "viršinin-ko įsakymas"...

"Otičnik bojevoj i političeskoj podgotovki"

Po keleto dienų, vieną vakarą, mane kviečia į mokymų štabą, kalbina stoti į komjau-nimą, žada siųsti į karinę mokyklą... Aš padėkojau už pasitikėjimą ir pasakiau, kad nesuderinama tremtiniui būti komjaunuoliu, kad greičiausiai jau man teks likti "nepartiniu bolševiku", nes visada, kaip ir ligi šiol, bet kokia proga kiekvienas galė-

tų prikišti mano padėtį. O tai nėra jau taip malonu... Ir nors tame pokalbyje nebuvo padėtas galutinis taškas, bet per visus mokymus buvau "otličnik bojevoj i političeskoj podgotovki". O tų mokymų buvo apie penkis. Vieno jų pabaigoje turėjo vykti šliuožimas slidėmis. O aš jų nė nebuvau užsidėjęs ant kojų. Priėjau prie vyr. leitenanto ir aiškinu, kad nemoku slidinėti. O jis: "Negali būti, kad karinio ir politinio pasiruošimo pirmūnas nemoka! Būtinai reikės šliuožti." Tad pasiskolinęs slides iš Šalniovos Uljanos sūnaus stojau į trasą, kurią įveikiau per 1 val. 4 min. (vietoj valandos ir 10 minučių). O buvo taip. Kada išsirikiavome startui, aš stojau arčiau kelio, kad galėčiau būti pirmųjų eilėse. Žinojau, kad likusiam gale man aplenkti bus kebliau. Bet ir čia reikėjo nesnausti ant arkliais išvažinėto kelio. Išsinerus kojai iš slidės pritvirtinimo bent trejetas mane aplenkė. Bet aš atsigavau, kai už kepyklos įvažiavome į geležinkelio trasą, kuria reikėjo šliuožti iki paskutinio šviesoforo atšakos ir ten gavus talonėlį grįžti atgal. Tai mane ir išgelbėjo, nes per vidurį sniego valytuvo buvo įspaustos dvi rėžės: kaip tik slidėms. Man reikėjo tik bėgti ir spirtis lazdomis. Jau prieš pat šviesoforą prisivijau pirmūnus, bet nemokėdamas apsigręžti vėl išsineriau iš slidžių ir keletas draugų bemat aplenkė. Tačiau kelias atgal buvo pakalnė ir aš jau normaliai alsavau. Prisivijęs kiekvieno prašiau duoti kelią, nes bijojau, kad vėl "neišlipčiau" iš slidės, ir jie pasitraudavo į šalį pagal taisykles užleisdami tik vieną vėžę. Prieš išsisukant iš geležinkelio į kelią vėl pradėjo nesisekti... Visgi įvažiavau į sniegą, išmintą anksčiau startavusiųjų, ir tarsi nematomos jėgos stumiamas atsidūriau finiše. "Valanda ir keturios minutės", – sušuko seržantas. O leitenantas matydamas šerkšnu ir varvekliais aprauktą mano veidą, kepurės kraštus ir vatinuką virš diržo tepasakė: "Puiku, o tu dar norėjai sumeluoti, kad nemoki slidinėti..." "Nikak net: startavau pirmą sykį gyvenime", – sakiau atiduodamas Šalniovos sūnui slides. O pats jaučiau, kad mane lyg kas traukia pirmyn, ir tarsi bijodamas nuvirsti bėgte bėgau iki pat "klubo", kur įsikūręs mūsų mokymo štabas.

(B.d.)

LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Albinas Pečionaitis (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. ir valsč. Vanago būrys 1945 04 10-23
Bronius Poškus, ryšininkas, Tauragės aps. Skaudvilės valsč. Kęstučio apyg. 1947-1953 m.
Zigmantas (Zigmas) Prapiestis (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Leipalingio valsč. 1944-1945 m.
Vladislovas Putinas (po mirties), sukilimo dalyvis, Kėdainių aps. Baisogalos valsč. 1941 06 22-28
Ona Račkienė-Šerpenskaitė, ryšininkė, Alytaus aps. Alovės valsč. 1944-1957 m.
Angelė Rameikienė-Titenytė, ryšininkė, Utenos aps. Molėtų valsč. 1946-1964 m.
Stanislova Rasimaitė (po mirties), ryšininkė, Alytaus aps. ir valsč. 1944-1948 m.
Antanas Motiejus Rasimas (po mirties), partizanas, Alytaus aps. ir valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Margio tėvonija 1944-1945 m.
Kazimieras (Kazys) Raščius (po mirties), ryšininkas, Utenos aps. Debeikių valsč. 1944-1945 m.
Petras Rauba (po mirties), sukilimo dalyvis, Raseinių aps. Kelmės valsč. 1941 06 22-28
Jonas Raupys (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Rokiškio aps. Juodupės valsč. 1940-1941 m.
Boleslovas Rimkus, partizanas, Šiaulių aps. Tryškių valsč. Šimkaus būrys 1944-1945 m.
Pranas Rimkus (po mirties), pogr. organ. narys, Mažeikių aps. Sedos valsč. LLA narys 1945-1946 m.
Monika Sadauskienė-Vilkelytė, rėmėja, Kėdainių aps. Žemių valsč. 1946-1957 m.
Mykolas Sankauskas (po mirties), ryšininkas, Kelmės aps. ir valsč. Daukanto būrys 1945-1951 m.
Zosė Sankauskienė (po mirties), ryšininkė, Kelmės aps. ir valsč. Daukanto būrys 1945-1952 m.
Edvardas Skutulas (po mirties), partizanas, Telšių aps. ir valsč. 1944-1945 m.
Vladas Gediminas Staskonis, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16-1944 05 15
Anelė Stravinskienė-Rudzikaitė, ryšininkė, Lazdijų aps. ir valsč. 1947-1948 m.
Antanas Stučka, partizanas,

Alytaus aps. Seirijų valsč. 1946-1947 m.

Tomas Surgailis (po mirties), sukilimo dalyvis, Utenos aps. ir valsč. 1941 06 22-28

Aleksandra Aldona Suslavičienė-Drumstaitė, ryšininkė, Kaišiadorių aps. ir valsč. Didžiosios Kovos apyg. Jurgino būrys 1947-1949 m.

Karolis Suslavičius (po mirties), ryšininkas, Kaišiadorių aps. ir valsč. 1946-1947 m.

Jonas Svirnelis, ryšininkas, Varėnos aps. Merkinės valsč. 1948-1951 m.

Stanislavas Svirobovič (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Vilniaus aps. Jašiūnų valsč. 1944-1945 m.

Jonas Šercika, ryšininkas, Anykščių aps. Kavarsko valsč. 1950-1954 m.

Pranciškus (Pranas) Šikšnius (po mirties), pogr. organ. narys, Kretingos aps. Gargždų valsč. LLA narys 1945-1946 m.

Kazimieras (Kazys) Šiugždinis (po mirties), rėmėjas, Marijampolės aps. Prienų valsč. 1944-1945 m.

Antanas Šiukšta (po mirties), pogr. spaudos platintojas, Šiauliai 1944-1946 m.

Jonas Škirka (po mirties), ryšininkas, Alytaus aps. ir valsč. 1944-1947 m.

Juozas Špokevičius (po mirties), partizanas, Biržų aps. Saločių valsč. Naudžiūno būrys 1945-1947 m.

Petras Šulnys (po mirties), partizanas, Biržų aps. Vabalninko valsč. 1944-1945 m.

Juozapas Tarasevičius (po mirties), ryšininkas, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1944-1945 m.

Juozas Trainavičius, rėmėjas, Varėnos aps. Druskininkų valsč. Stumbro, Beržo būriai 1947-1951 m.

Zita Tručionienė-Balytė, pogr. spaudos leidėja, Panevėžys 1983-1985 m.

Genovaitė Urbonienė-Daugelytė, ryšininkas, Zarasų aps. Salako valsč. 1945-1947 m.

Antanas Urbonas (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Leipalingio valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinkt. Vytenio tėvonija 1946-1947 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Paskutinis partizano žodis

Mano tėviškę užplūdo ordos iš Rytų. Ir pradėjo Lietuva kraujuoti: degė sodybos, pagiriais aidėjo šūviai, vagonuose vaitojo žmonės. Dejavo dangus ir žemė. Ar aš galėjau tada sėdėti sudėjęs rankas? Ar aš galėjau? Surakino mane, supančiojo, bet pančius sutraukiau ir nuėjau pas Laisvės kovotojus...

Užrišo man akis, kad nieko nematyčiau. Užkimšo ausis, kad nieko negirdėčiau. Bet aš išgirdau pagalbos šauksmą. Ar galėjau negirdėti? Norėjo užkimšti burną, kad neištarčiau žodžio "Laisvė". Bet aš visu balsu šaukiau: "Laisvę Lietuvai!"

Daužė mano tėvo galvą, klausinėjo, kur sūnus. Ar aš galėjau negirdėti jo vaitojimo? Ar aš galėjau? Mano motinai sukinėjo rankas ir vis klausinėjo: "Kur vyriausias

sūnus?" Motinėle, išgirdau tavo raudą. Ar aš galėjau negirdėti? Nurovė mano sesės kasas ir išniekino. Sesute, išgirdau tavo aimaną. Paguldė mano brolio kūną turgaus aikštėje, apnuogino, išniekino, subjaurojo. Ar aš galėjau šito nežinoti? Užkasė mano bendražygių kūnus grioviuose, raistuose, šuliniuose. Paslėpė, kad niekas niekados jų nerastų, kad žudikų nepersekiotų kankinių šmėklos. Suvarė visą mano gimtąjį kaimą į gyvulinius vagonus, dusino, marino badu ir išvežė į svetimą žemę – į Sibiro žemę. Tarė: nebus Lietuvos! Ar galėjau šito nežinoti? Ar galėjau nekeršyti? Viešpatie, esi pasakęs: "Atleisk priešui!" Aš paniekinau Tavo švenčiausią priesaką. Atleisk man, Viešpatie!..

Mano geriausias draugas neišlaikė kankinimų ir mane

išdavė. Dabar mane kankins. Nebijau kančių. Tyčiosis iš manęs, niekins mane. Nebijau panikos! Karo tribunolas nuteis sušaudyti. Nebijau kulkos! Tik, Dieve mano, vieno bijau, kad mano tauta neprarastų atminties, kad niekas niekados neminės mūsų vardo, kad nueisime į užmarštį, juodą nežinią...

Todėl vis meldžiuosi. Dieve, neatimk iš mūsų tautos atminties. Todėl ir tikėjau šventu stebuklu ir šaukiau karo tribunolui: "Lietuva atsibus". Surankios mūsų kaulus iš griovių, raistų ir pastatys prie švento altoriaus karstus. Uždegs žvakes. Sukalbės "Amžinąjį atilsį". Ir gražioje Lietuvos aikštėje pastatys paminklą Partizanui ir jo Motinai.

Antanas ŠIMĖNAS
Laisvės kovų dalyvis

Marijampoliečių dėmesiui!

Marijampolės "Spindulio" kino teatre – rež. Jono Vaitkaus naujas dokumentinis vaidybinis kino filmas "Vieni vieni", pasakojantis apie tragišką Lietuvos partizanų kovos metą. Vieno iš pagrindinių veikėjų – Juozo Lukšos-Daumanto, tapusio partizanų legenda, vaidmenį sukūrė aktorius Saulius Balandis.

Kviečiame visus, ypač moksleivius, buv. pasipriešinimo kovų dalyvius, tremtinius, kuriems brangi Lietuvos istorija. Filmą bus rodomas: **balandžio 2-7 d. – 13, 15, 20 val. (13 val. seanso bilietų kaina 4 Lt), balandžio 8 d. – 15 val., balandžio 9-15 d. – 15.15, 17.15 val.**

Moksleivių kolektyvams (50 ir daugiau) bus organizuojami seansai pirmoje dienos pusėje pageidaujama laiku. Bilieto kaina 3 Lt. Informacija tel. (8-343) 52749.

Zanavykų sueiga Kaune

Balandžio 17 d. (šeštadienį) 11 val. Kauno technikos kolegijoje (Tvirtovės al. 35) įvyks **zanavykų 10-oji tradicinė konferencija-vakaronė**. Maloniai kviečiami visi Kaune gyvenantys zanavykai ir jų šeimos - vaikai ir vaikaičiai - su gera nuotaika, pavasarinėm šypsenom ir skaniais sumuštiniais. Susėsimė, kaip visuomet, valsčiais. Pakalbėti bus apie ką: apie Kauno zanavykų bendrijos veiklą, Šakių rajono ekonominę kultūrinę gyvenimą, pasirengimą rajono rinkimams.

Laukiame garbingų svečių iš Vilniaus, Klaipėdos, Panevėžio, Marijampolės ir Zanavykijos sostinės - Šakių. Mums koncertuos Liepalotų kaimo muzikantai.

Maloniai Jūsų laukiame. Telefonai pasiteirauti: (8-37) 776453, 718542.

Kauno zanavykų bendrijos valdyba

Skelbimai

Balandžio 3 d. 10 val. Marijampolės aps. administracijos salėje (Vytauto g. 28) įvyks LPKTS Marijampolės skyriaus narių susirinkimas. Svarstysime skyriaus susijungimo su Tėvynės sąjunga ir kitus klausimus.

Balandžio 3 d. (šeštadienį) 11 val. kviečiame į LPKTS Utenos skyriaus narių susirinkimą, kuris įvyks Utenoje, Maironio g. 8, LPKTS būstinės salėje. Turėkite LPKTS nario pažymėjimą. Po susirinkimo pasivaišinsime prie bendro stalo atsineštomis vaišėmis.

Balandžio 17 d. 12 val. Rokiškio kultūros rūmų pramogų salėje įvyks LPKTS Rokiškio skyriaus įkūrimo 15-osios metinės. Koncertuos buvusių tremtinių choras, vaikų darželio auklėtiniai. Kviečiame visus dalyvauti, nepamirškite lauknešėlio.

Atsiliepkite!

Ieškau artimųjų **Alverdo MISIŪNO**, 1941-1944 m. gyvenusio Marijampolės aps., Narto k., pas Skaržinskus (Iakūno tėvus). Okupavus Lietuvą buvo mobilizuotas, tarnavo sovietų armijoje, Vengrijoje buvo sužeistas. Norėčiau sužinoti apie jį ką nors daugiau.

Rašyti: **Konstancijai Vaiginienei, Žemaitės g. 8-2, Kazlų Rūda 69437, Marijampolės r. Skambinti tel. (8-343) 46004.**

Atsiliepkite!

Labai norėčiau surasti savo gerus draugus, su kuriais praleidome jaunystės dienas sunkioje Sibiro tremtyje. Tai broliai **Kazimieras, Antanas ir Jonas UŽUSENIAI, sūnūs Prano**. Buvome kartu ištremti 1948 m. į Krasnojarsko kr. Mansko r. Orešnojės Tajoznos gyv.

Gal atsilieptų ir kiti dar atmenantys mano vardą. Rašyti: **Algirdui Parojui, 15 CLYDE AVE, ST. CLAIR, 2759 NSW, AUSTRALIA.**

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Aldona Umbražiūnaitė 1951-2004

Gimė tremtyje – Permės sr., Gainsko r., V. Staricos gyv. 1959 m. su tėvais ir dviem seserimis iš Sibiro sugrįžo į Lietuvą, tačiau šeimai nuosavuose namuose gyventi neleido. Apsigyveno pas tėvo gimines – Pečiurkos k., Ignalinos r., vėliau persikėlė gyventi į to paties rajono Didžiasalio gyv. Aldona mokėsi Tverėčiaus vid. mokykloje, ją baigusi įstojo į Vilniaus pedagoginį institutą. Įsigijo liuanistės specialybę, dirbo mokytoja Rokiškio 1-ojoje vid. mokykloje. Susirgusi iki mirties gyveno pas tėvus.

Palaidota Pivorų kapinėse.

Užjaučiame mamą, seseris ir artimuosius.

LPKTS Ignalinos skyrius

Liudvika Sunkurytė- Motiejūnienė 1929-2004

Gimė Gilvydžių k., Viešintų valsč., Panevėžio aps., pasiturinčioje šeimoje. 1948 m. visa šeima ištremta į Krasnojarsko kr., Mansko r., Kedrovos gyv. Pirmaisiais tremties metais mirė tėvas. Dirbo miško pramonės ūkyje. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno buvusioje tėviškėje, dirbo kolūkyje. 1970 m. ištekėjo, gyveno Svėdasų sen., Anykščių r. Palaidota Adomynės kapinėse.

Užjaučiame vyrą, seseris ir artimuosius.

LPKTS Anykščių skyrius

Vitas Aštrauskas 1922-2004

Gimė Pentiškių k., Griškabūdžio valsč., Šakių aps., ūkininko šeimoje. 1949 03 25 su tėvais ir sesute ištremtas į Irkutsko sr., Usolsko r. Ten vedė likimo sesę. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėviškėje, augino dvi dukras ir sūnų. 1963 m. mirus žmonai vedė antrą kartą, gyveno Griškabūdyje.

Nuoširdžiai užjaučiame dukras, sūnų ir žmoną.

LPKTB Šakių skyrius

Bronė Rupeikaitė-Jurkaitienė 1941-2004

Gimė Kapsužių k., Plungės valsč., gausioje ūkininkų šeimoje. Antrosios okupacijos metu Rupeikų šeima padėjo partizanams. 1949 m. visa šeima ištremta į Abano r., Krasnojarsko kr. Ištekėjo už tremtinio. 1965 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Klaipėdoje. Dirbo "Baltijos" bendrovėje. Užaugino dvi dukras ir sūnų.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, gimines ir visus artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Liudas Šarkauskas 1911-2004

Gimė Stumbrių k., Rietavo apyl., Plungės r. 1929 m. baigė Rietavo vid. mokyklą, 1933 m. – Plungės mokytojų seminariją. Toliau mokėsi Telšių kunigų seminarijoje, 1938 m. išventintas kunigu. Iki 1941 m. dirbo Šilalės, 1941-1944 m. – Salantų, 1944-1945 m. – Luokės bažnyčiose vikaru. 1945-1946 m. – klebonu Kaltinėnų bažnyčioje. 1946 m. areštuotas, nuteistas 10 m. Kalėjo Vorkutoje, Pečiuroje ir kitur. 1955 m. paleistas grįžo į Lietuvą. Iki 1967 m. dirbo klebonu Upynos (Telšių r.), 1967-1982 m. – Mosėdžio bažnyčiose klebonu. Nuo 1982 m. pablogėjęs sveikatai gyveno Kretingoje.

Palaidotas Kretingos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Kretingos skyrius

TREMTINYS

SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė

Lit. redaktorė - Irma Minskienė
Korektorė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1,20 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214 el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt